

Lobbauksen eettiset suositukset

Keskeinen osa poliittista järjestelmää on eri asiantuntija- ja intressitahojen monipuolinen kuuleminen ja vuoropuhelu julkisen vallan käytön piiriin kuuluvien asioiden valmistelussa ja täytäntöönpanossa. Lobbauksella tarkoitetaan vaikuttamista julkiseen päätöksentekoon, valmisteluun tai toimeenpanoon joko suoraan tai välillisesti. Lobbaamiseen viitataan myös termeillä 'vaikuttaminen', 'vaikuttamistoiminta', 'edunvalvonta' ja 'vaikuttamisviestintä'.

Avoimuusrekisterilain (430/2023) perustetun lobbauksen avoimuusrekisterin tavoitteena on eduskunnan ja ministeriöiden valmisteluun ja päätöksentekoon kohdistuvan vaikuttamisen läpinäkyvyyden parantaminen ja sitä kautta kansalaisten luottamuksen vahvistaminen. Lailla pyritään edistämään hyvien edunvalvontakäytäntöjen muodostumista ja torjumaan epäasiallista vaikuttamista. Tarkoituksena on luoda perusta läpinäkyvälle ja luotettavalle lobbaukselle sekä lisätä ja monipuolistaa yhteiskunnallista vuoropuhelua päättäjien ja vaikuttamistoimintaa tekevien tahojen välillä.

Avoimuusrekisterilaissa asetetaan vaikuttamistoimintaa ja vaikuttamistoiminnan neuvontaa harjoittaville tahoille velvollisuus ilmoittaa toiminnastaan avoimuusrekisteriin.

Avoimuusrekisterilain mukaan Valtiontalouden tarkastusvirasto on asettanut neuvottelukunnan, jonka tehtävänä on laatia lobbauksen eettiset suositukset. Suositukset tukevat hyvän edunvalvontakulttuurin kehittymistä ja omaksumista. Niillä voidaan myös edistää avoimuusrekisterilain tavoitteiden toteutumista. Lobbauksen eettiset suositukset soveltuvat kaikkeen lain piiriin kuuluvaan toimintaan. Myös lain soveltamisalan ulkopuolelle jäävässä vaikuttamistoiminnassa ja vaikuttamistoiminnan neuvonnassa voidaan noudattaa eettisiä suosituksia.

Avoimuusrekisteriin rekisteröityvät toimijat voivat ilmoittaa sitoutuvansa suositusten noudattamiseen. Lobbauksen eettiset suositukset toimivat itsesääntelyn periaattein ja kannustavat vaikuttamistoimintaa harjoittavia toimijoita vastuullisiin käytäntöihin. Neuvottelukunnan tehtävänä on määräajoin tarkistaa ja päivittää suosituksia. Suositus ei ole oikeudellisesti velvoittava.

Toivomme, että lobbauksen lisääntyvä avoimuus ja eettisyys kannustaa myös päättäjiä ja virkakuntaa arvioimaan yhteiskunnallisen vuoropuhelun toteutumista ja sidosryhmätoimintaa. Toivomme myös, että päätöksentekijät omassa toiminnassaan edistävät rekisterin käyttöönottoa ja aktiivista käyttöä ja sitoutuvat näihin suosituksiin soveltuvin osin.

Sitoudumme huolehtimaan avoimuusrekisterilain mukaisista velvoitteista ja noudatamme näitä eettisiä ohjeita.

1. Kunnioitamme demokraattista päätöksentekoprosessia

- Teemme vaikuttamistoimintaa tavalla, joka tukee poliittisen ja hallinnollisen järjestelmän integriteettiä ja vahvistaa kansalaisten luottamusta päätöksentekoprosessiin.
- Sitoudumme omalla toiminnallamme tukemaan, että lobbaus vahvistaa demokratiaa ja oikeusvaltiota.
- Ilmoitamme julkisesti osallistumisemme puolueiden ja ehdokkaiden vaalirahoittamiseen, emmekä tarjoa rahoitusta vastikkeellisesti.

2. Toimimme rehellisesti ja muita kunnioittaen

- Kunnioitamme vaikuttamistyössämme perus- ja ihmisoikeuksia.
- Toimimme eettisesti ja näytämme esimerkkiä vaikuttamistoiminnasta, johon ei sisälly päätöksentekijöiden painostusta, manipulointia, korruptiota tai lahjontaa. Hankimme tiedot asianmukaisin ja rehellisin keinoin.
- Kohtelemme muita vaikuttamistoimintaa tekeviä tahoja ja päätöksentekijöitä reilusti ja kunnioittavasti.

3. Kerromme julkisesti, kenen asialla olemme ja mitä etuja edistämme

- Ilmoitamme aina henkilöllisyytemme, taustayhteisömme ja toimeksiantajamme, kun meillä on toimeksianto edustaa toimeksiantajaa. Emme salaa tai yritä salata sen asiakasyrityksen tai organisaation henkilöllisyyttä, jonka etuja edustamme.
- Ilmoitamme avoimesti asiamme ja pyrkimyksemme. Julkaisemme vaikuttamistyömme konkreettiset tavoitteet, päättäjille suunnattujen viestiemme keskeiset sisällöt ja mahdollisuuksien mukaan vaikuttamistyön materiaalit.
- Huolehdimme siitä, että toiminnassamme edustamme ja välitämme päätöksentekoon sovitulla tavalla taustayhteisömme, jäsentemme tai toimeksiantajamme kannan.
- Tuomme avoimesti esille tiedossamme olevat asian käsittelyyn vaikuttavat seikat.
- Noudatamme erityistä huolellisuutta varmistaaksemme, että vaikuttamistoiminnassa käytettävät tiedot pitävät paikkansa ja perustuvat tosiasioihin sekä korjaamme kaikki huomaamamme väärinkäsitykset. Emme käytä vaikuttamistyössämme tietoisesti harhaanjohtavia tai liioiteltuja väitteitä

4. Kerromme avoimesti sidonnaisuutemme

- Pyrimme tunnistamaan mahdolliset eturistiriitatilanteet ja aktiivisesti ehkäisemään niitä.
- Olemme tietoisia omista sidonnaisuuksistamme. Ilmoitamme oma-aloitteisesti päätöksentekijöille ne olennaiset sidonnaisuudet, joilla voi olla vaikutusta vaikuttamistoimintamme arviointiin. Sidonnaisuudet voivat liittyä mm. eduskuntaan, hallitukseen, virkakuntaan tai päätöksenteon kohteena olevaan yritykseen, taloudelliseen toimijaan tai yhdistykseen.

- Tuomme avoimesti vaikuttamistyössämme esille myös mahdolliset kaksoisroolimme esimerkiksi vaikuttajana, luottamushenkilönä ja päätöksentekijänä.

5. Kunnioitamme luottamuksellisuutta

- Ymmärrämme, että voimme vaikuttamistoiminnan aikana tai sen yhteydessä saada tietoja luottamuksella. Säilytämme ja käytämme saamiamme näitä tietoja luotettavasti ja tavalla, josta on sovittu päätöksentekijän kanssa ja joka vastaa tarkoitusta, jota varten tiedot on jaettu.
- Mikäli teemme vaikuttamistyötä toimeksiantajan laskuun käytämme toimeksiantajalta saamiamme tietoja vain toimeksiannon mukaisiin tarkoituksiin.

6. Noudatamme vieraanvaraisuuden sääntöjä

- Noudatamme tilaisuuksissa ja tarjoiluissa tavanomaisia ja kohtuullisia järjestelyjä. Järjestämiemme tilaisuuksien ohjelman tai tarjoilun ei tule olla arvoltaan sellaista, että niillä voisi olla olennaista vaikutusta vaikuttamistyömme kohteisiin.
- Olemme tietoisia säännöistä, joita päätöksentekijöiden ja virkamiesten on noudatettava lahjojen tai vieraanvaraisuuden suhteen ja kunnioitamme niitä. /**LINKKI**
- Olemme tietoisia rikoslain virkarikoksia koskevasta sääntelystä. Kieltäydymme suoran tai epäsuoran henkilökohtaisen taloudellisen edun tarjoamisesta päätöksentekijälle tai hänen lähipiirilleen. / **LINKKI**